

22.02.2022

Uchwała
Komitetu Socjologii PAN
w sprawie zmiany zasad funkcjonowania oświaty publicznej
prowadzonej w językach mniejszości w Polsce

Komitet Socjologii PAN wyraża głębokie zaniepokojenie decyzjami dotyczącymi zmiany zasad funkcjonowania oświaty publicznej prowadzonej w językach mniejszości w Polsce.

W dniu 4 lutego 2022 r. Minister Edukacji i Nauki bez konsultacji z Komisją Wspólną Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych zmienił rozporządzenie dotyczące wymiaru zajęć z języka mniejszości. W jego wyniku od 1 września 2022 r. uczniowie z mniejszości niemieckiej będą mieli prawo tylko do jednej godziny zajęć tygodniowo, podczas gdy uczniowie z pozostałych grup nadal zachowują prawo do trzech godzin.

Komitet przyłącza się do głosów krytyki, płynących ze strony rodziców dzieci należących do mniejszości, z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich i z samorządów województwa opolskiego, ze środowiska akademickiego i Konferencji Ambasadorów RP, ze strony mniejszościowej w Komisji Wspólnej oraz wielu innych podmiotów i grup. Wszystkie te głosy podkreślają, że nastąpiło naruszenie zasad polityki państwa wobec mniejszości przyjętych po 1989 r., uderzając tym samym w najmłodsze pokolenie mniejszości, któremu ogranicza się prawo do pielęgnowania własnej kultury i języka.

Komitet podkreśla, że chociaż przyjęte rozwiązania dotyczą jednej – niemieckiej – mniejszości, muszą być one odnoszone do całego środowiska mniejszościowego. Są bowiem przykładem bezpośredniej dyskryminacji, naruszając artykuł 32 ust. 2 Konstytucji RP mówiący o tym, że „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”.

Zdaniem członków Komitetu podjęte decyzje mogą mieć dalekosiężne, negatywne konsekwencje dla obywateli państwa polskiego, należących do mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Ograniczenie możliwości realizacji przyznanych im praw ustawą o mniejszościach z 2005 r. podważa zaufanie do państwa polskiego, które w odniesieniu do własnych obywateli stosuje niedopuszczalną przez prawo międzynarodowe w obszarze ochrony mniejszości zasadę wzajemności.

Poprawa sytuacji społeczności polskiej i ochrony praw jej członków (w tym prawa do nauki języka polskiego jako swojego języka ojczystego) w Niemczech wymaga działań o charakterze dyplomatycznym, a nie dyskryminujących mniejszość niemiecką w Polsce.

Komitet Socjologii PAN
PRZEWODNICZĄCY
Cezary Obracht-Prondzyński
prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński